

*Лабжинський Юрій Анатолійович,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної
академії педагогічних наук України, Київ*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Важливість доступу до світових знань, інтеграції нових технологій до світового освітянського та наукового простору, доступ до новітніх досягнень з усіх галузей академічних знань і науки, забезпечується через електронні бібліотеки, приєднанням їх до вітчизняних електронних бібліотек України та входженням до європейського єдиного інформаційного простору. Під впливом інформаційних технологій розширюється та збільшується у світі кількість *електронних інформаційних ресурсів* (ЕІР) в електронному вигляді. Постає актуальним питання розробки нормативних, технологічних та методичних засад опрацювання цих ресурсів, систематизації та визначення технологічних процедур їх збереження.

Формування та використання ЕІР – одна з ключових *проблем* створення єдиного інформаційно-освітнього простору. ЕІР формуються в результаті діяльності як органів державної влади, так і державних та недержавних підприємств, наукових, навчальних і громадських організацій. Вони включають інформацію та знання, а також лінгвістичні засоби, що застосовуються для опису конкретної предметної галузі і для доступу до інформації та знань. У процесі формування і використання інформаційних ресурсів здійснюється збір, обробка, збереження, пошук і видача інформаційних даних за запитами користувачів.

Електронні освітні ресурси (ЕОР) є складовою частиною навчально-виховного процесу, мають навчально-методичне призначення, використовуються для забезпечення навчальної діяльності та вважаються одним з головних елементів інформаційного науково-освітнього середовища. Можливість використання ЕОР мають стратегічне значення для розвитку освітнього та наукового потенціалу, забезпечення наукових досліджень на новому рівні та потреб сучасних ВНЗ у нових формах навчання. До уваги науковців, професорсько-викладацького складу та студентів пропонуються електронні бази даних, енциклопедії, електронні інформаційні ресурси з усіх питань новітніх досліджень, які стають надбанням *електронних*

бібліотек. Користувачами цих бібліотек є студенти, професорсько-викладацький склад ВНЗ, наукові співробітники академічної установи. З метою подальшого розвитку та розширення переліку ЕІР для поліпшення надання послуг користувачам навчального закладу проводяться анкетування та моніторинги використання ресурсів, аналіз звернень користувачів до матеріалів веб-сайту електронних бібліотек. На підставі таких досліджень можна стверджувати, що більшість студентів надає перевагу самостійній роботі з використанням комп'ютерних технологій та віддаленого доступу, а також до підвищення ролі ЕІР у процесі навчання студентів.

Мережа наукових електронних бібліотек (НЕБ) установ Національної академії наук України станом на лютий 2015 р. містить понад шість тисяч наукових ресурсів та здійснюється регулярне їх поповнення. По мірі накопичення бази даних ресурсів, покращення сервісів та спрощення доступу до них, НЕБ ставатиме основною частиною інформаційного забезпечення науковців, як за обсягами інформації, так і за простотою доступу до них. Для раціонального та ефективного використання наукових ЕІР сховища НЕБ користувачам науково-освітнього простору можна скористуватися різними можливостями сервісу бібліотеки за різноманітними *формами і способами пошуку та перегляду* цих ресурсів.

Виходячи з досвіду використання ЕІР НЕБ, можна констатувати, що використання ЕІР дозволяє більш повно та релевантно задовольняти запити користувачів, тому що комплектування різними базами даних здійснюється з орієнтацією на споживачів. Досвід роботи з науковими ресурсами електронних бібліотек, свідчить, що процес формування, збереження та використання ЕІР, надання інтерактивних послуг є процесом невідворотнім, що постійно розвивається та є одним із магістральних у сучасній діяльності електронних бібліотек. Перспективами подальшого розвитку робіт зі створення та поширення наукових ЕІР є необхідність ефективної кооперації усіх установ, які займаються створенням цих ресурсів та інформаційних систем електронних бібліотек [1].

Важливим є розвиток міжнародного партнерства у сфері формування науково-освітнього простору в межах України та приєднання до усіх країн учасників Болонського процесу.

Список використаних джерел

1. Електронні інформаційні бібліотечні системи наукових і навчальних закладів: монографія [Електронний ресурс] / [Спірін О.М., Іванова С.М., Новицький О.В. та ін.]; за наук. ред. проф. В.Ю. Бикова, О.М. Спіріна. – К.: Педагогічна думка, 2012. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/606>.